Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2016/17:16

SVERIGES RIKSDAG

Fredagen den 9 december

§ 1 Utrikes frågor
Kabinettssekreterare Annika Söder
Återrapport möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 14 november 2016
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 12 december 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! EU-nämnden är samlad till sammanträde. I dag har vi ett par rådsmöten. Vi börjar med återrapport och samråd inför FAC. Vi har med oss kabinettssekreterare Annika Söder. Enligt kommunikation till mig är utrikesministern i New York och förbereder säkerhetsrådskandidaturen.

Vi börjar med återrapport från FAC den 14 november. Har kabinettssekreteraren något att säga utöver de utsända skriftliga handlingarna?

Anf. 2 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Fru ordförande! Låt mig mycket kort återrapportera från FAC i november.

Där hade utrikesministrarna återigen en längre lunchdiskussion om situationen i Syrien. De talade också kort om Libyen.

Den höga representanten, vice ordförande Mogherini, återrapporterade om de kontakter om Syrienfrågan hon hade haft i regionen, bland annat i Iran och Saudiarabien.

Ministrarna diskuterade EU:s möjligheter att bidra till hanteringen av konflikten med fokus på hur man skulle nå en vapenvila och betydelsen av humanitärt tillträde och vad EU kunde göra för att backa upp humanitärt tillträde.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då ingen har någon fråga om återrapporten lägger vi den till handlingarna.

Vi går in på dagordningspunkt 3, EU–Afrika. Det är en diskussionspunkt på rådsmötet.

Anf. 4 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det här är, precis som ordföranden sa, en diskussionspunkt.

Regeringen tycker att det är bra att det blir en strategisk diskussion om Afrika, som redan nu inbegriper förberedelserna för det EU–Afrika-toppmöte som planeras i Elfenbenskusten i november 2017. Senast det var en diskussion på bredden i rådet var i mars 2015.

Regeringen vill se en positiv och realistisk ansats till diskussionerna om EU:s relation till Afrika. Alltför ofta betraktar vi i Europa Afrika som ett område fullt av problem där vi gärna har egna förslag till lösningar. Det finns många utmaningar, men det finns också en hel del positiva saker att ta fasta på. Många afrikanska ekonomier visar stark tillväxt, trots att det är fallande råvarupriser på många områden. Afrikanska länder och institutioner tar ett ökat ansvar för utvecklingen på den egna kontinenten. Den regionala integrationen blir allt djupare. Den afrikanska rösten, framför allt genom AU, blir allt starkare.

Utvecklingen är, som sagt, inte alls homogen. Parallella utvecklingar existerar på kontinenten, och det finns ett stort antal konflikter på kontinenten.

Vi tycker att det är viktigt med ett starkt och mer jämbördigt partnerskap mellan EU och Afrika. Vi kan också tillsammans hitta gemensamma lösningar på globala utmaningar. Det gäller i allra högsta grad frågor om fred och säkerhet, migration och kampen mot terrorism. Ett sådant samarbete ger också EU en större politisk trovärdighet i Afrika och bättre förutsättningar att påverka enskilda afrikanska länder i frågor som är viktiga för oss, till exempel värderingsfrågor.

Regeringen tycker att vi ska fortsätta att stödja afrikanska ansträngningar för att själva hantera utmaningar och lösa problem. Samarbetet när det gäller fred och säkerhet mellan EU, AU och regionala organisationer, så kallade REC, bör stärkas. Det är viktigt att förebygga i stället för att reagera på redan uppkomna krissituationer.

Utvecklingen av relationen mellan demokrati och mänskliga rättigheter samt fred, säkerhet och stabilitet måste betonas, anser regeringen.

Mänsklig utveckling, likvärdig utbildning för pojkar och flickor, ökad sysselsättning, jämställt ekonomiskt deltagande och inklusiv samhällsstyrning där kvinnors deltagande utgör en naturligt del måste främjas. Det är i linje med vad Afrikanska unionen har lagt fast i sin utvecklingsagenda 2063.

I en tid av viljan att fördjupa säkerhets- och migrationssamarbetet med AU och afrikanska stater blir det viktigt att stå upp för rättighets- och värderingsfrågornas betydelse, som vi har diskuterat i nämnden tidigare.

Regeringen kommer att understryka vikten av kvinnors deltagande i politiskt beslutsfattande, utveckling och handel. EU måste fortsätta att premiera jämställdhet och kvinnors aktiva deltagande i utveckling, ekonomi, fredsbyggande och konfliktlösning.

I ljuset av Sveriges förestående ordförandeskap i säkerhetsrådet i januari och vårt medlemskap i säkerhetsrådet under de kommande två åren kommer regeringen vid FAC också att betona vikten av stöd till insatser för fred och säkerhet i Afrika, likaså frågor om kvinnor, fred och säkerhet. Vi anser att länken mellan fred, säkerhet och utveckling är central. Vi kommer också att starkt betona samarbetet mellan FN, EU och Afrikanska unionen.

Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Kabinettssekreteraren inledde med att det lätt blir lite grunt och generellt om det ska vara en strategisk diskussion om en hel kontinent som inom sig har stora skillnader. Samtidigt är det bra prioriteringar.

Jag skulle vilja få en beskrivning av hur arbetet och förberedelserna fram till toppmötet kommer att ske? Vilka frågor kommer att identifieras. Kommer dessa frågor upp igen? På vilket sätt? Här finns en del svenska prioriteringar, som förhoppningsvis blir EU:s prioriteringar. När kan det börja formas mer en typ av agenda där vi ser att det finns mer konkreta saker att ta på?

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Kommer regeringen att lyfta upp migrationsfrågorna – specifikt återtagande av personer som har fått avslag på asylansökningar i Sverige? Det är ofta ett problem bland dessa länder.

Anf. 7 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Vi återkommer till migrationsfrågorna. Migrationsfrågorna, inklusive samarbetet med vissa afrikanska länder, återkommer vi till under en senare dagordningspunkt.

Migrationsfrågorna finns med i samverkan mellan EU och Afrika. Vi anser att det är viktigt att vi ser på samarbetet mellan EU och Afrika i en bred kontext, inte bara på Afrika som en plats som sänder migranter. Vi måste också se på migration som en positiv faktor.

Som svar till Karin Enström kan jag säga att det ännu inte är riktigt klart hur processen kommer att se ut fram till november. Vi tycker att det är bra att det blir en första allmän diskussion så att vi sedan kan snäva in och komma vidare med rådsslutsatser och förberedelser. Men vi har inte fått några besked från EEAS än hur det kommer att se ut.

Jag känner stor förhoppning om att det vi vill prioritera kommer att synas också i slutet. Vi har också stort stöd från många afrikanska länder för vårt synsätt. Som nämnden känner till är det ofta frågor som har att göra med migration som blir besvärliga, liksom rättighetsfrågor. Dem är vi väl rustade för att driva hela vägen. Jag kan inte säga i detalj hur det kommer att se ut än. Sannolikt kommer det att klarna på måndag. Då återkommer vi vid nästa tillfälle till nämnden.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för föredragningen. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning för diskussionspunkten.

Vi går till dagordningspunkt 4, Demokratiska republiken Kongo.

Anf. 9 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det här är också en diskussionspunkt. Den är kopplad till ett beslut som har fattats om att lista ytterligare personer för sanktioner i syfte att påverka den negativa utvecklingen. Den höga representanten, vice ordförande Mogherini, kan komma att göra ett uttalande på EU-28:s vägnar.

Det är ett svenskt initiativ att frågan tas upp på måndag mellan utrikesministrarna. Det är naturligtvis mot bakgrund av det mycket kritiska

läget som landet befinner sig i inför den 19 december, en vecka senare, då president Kabilas mandat löper ut utan att en brett förankrad överenskommelse om en transitionsregering har träffats.

Det är viktigt att DRK kan nå fram till ett fredligt maktöverlämnande, trovärdiga val och en tydlig tidtabell för valen. Det är den kongolesiska regeringens ansvar att låta befolkningen utöva sina konstitutionella och mänskliga rättigheter att uttrycka sina politiska åsikter. Även oppositionen måste agera konstruktivt. Alla måste avstå från våld. Det är viktigt att det finns förutsättningar för både kvinnor och män att göra sina röster hörda. Allt detta kommer regeringen att lyfta upp i utrikesministerrådet och ta upp när Sverige börjar sin tid i säkerhetsrådet den 1 januari.

I oktober diskuterades dessa frågor. I de slutsatser som då antogs av utrikesministrarna har vi skickat mycket tydliga budskap till DRK:s regering om vikten av att respektera konstitutionen, i synnerhet respekten för begränsningen av mandatperioderna och vikten av en transparent och inklusiv politisk dialog.

I slutsatserna sas också att processen måste leda vidare till att det blir val så snart som möjligt under 2017. I slutsatserna sas också att om ett beslut om en valtidtabell inte finns den 19 december kommer EU att behöva se över sin relation med DRK:s regering. Det är för att hålla den här frågan vid liv som vi kommer att diskutera den igen på måndag och skicka ytterligare signaler genom Mogherinis uttalande, som vi hoppas ska komma till stånd.

Vi tror att aktörerna i DRK tar intryck av EU:s agerande. Beslutet om listningar kommer att skicka en viktig signal. Det går, som jag sa nyss, som en A-punkt.

Regeringen anser att EU ska verka för att hålla DRK på den internationella dagordningen. Vi måste vara väl samordnade i hela världssamfundet. Dialogen där afrikanska aktörer spelar en stor roll kan ha en positiv inverkan på president Kabila och de andra aktörerna i DRK. Här finns till exempel Sydafrika och Angola, som båda tillsammans med DRK är medlemmar i Sadc, och Afrikanska unionen. Det är väldigt bra att katolska kyrkans medlingsförsök får förnyad kraft. I det deltar politiska aktörer. De skrev under en överenskommelse den 18 oktober. Nu ser det ut som att under katolska kyrkans hägn kommer delar av oppositionen att medverka i dialogen, som är ett viktigt medlingsförsök. Det är inte alls klart vad det kommer att utmynna i. Vårt syfte är naturligtvis att stödja den dialogen liksom att påverka grannländerna, som jag just nämnde.

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack för föredragningen! DRK ligger varmt om hjärtat bland många ledamöter i Sveriges riksdag. Vi är glada att Sverige försöker att driva på när det gäller att förbättra situationen. Listning är ett bra steg i rätt riktning. Det var lite otydligt om Mogherini nu ska göra ett uttalande eller om det finns en vilja att hon ska göra ett uttalande och att det är vad Sverige driver. Det vore bra om kabinettssekreteraren kunde ta upp det.

Margot Wallström har fått ett brev från flera olika organisationer. Där vill man att Sverige ska sätta upp frågan på listan för att arbeta med det i

FN:s säkerhetsråd. Det vore bra om kabinettssekreteraren kunde ge någon kommentar om det.

Det är oerhört viktigt att det också bildas en övergångsregering. Jag vet inte om det är nästa steg efter det som kabinettssekreteraren säger angående att sätta upp olika datum för val.

Frågan om kvinnors roll i fredsprocessen är oerhört viktig. Vi vet alla om det könsbaserade våldet som finns och sexuella övergrepp på kvinnor i Kongo, något som är oerhört dramatiskt. Kommer det också att komma upp här vad EU kan göra, eller ligger det mer i biståndssamarbetet?

När det gäller frågan om mänskliga fri- och rättigheter i Kongo gäller det att fördöma det som i dag görs från Kabila mot fredliga demonstrationer. Det måste naturligtvis förändras, och man måste kräva att den typen av motaktionen mot människor som vill använda sina demokratiska fri- och rättigheter upphör.

Sedan har jag en fråga om Monusco. Monusco har fått ett utökat uppdrag att verkligen agera kraftfullt i Kongo. Jag undrar om kabinettssekreteraren har någon syn på varför det fortfarande är så många misslyckanden med att skydda civilbefolkningen.

Avslutningsvis undrar jag om situationen för medier i landet kommer att adresseras i det som EU kommer att ta upp.

Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (L):

I går när vi hade diskussionen i utrikesutskottet nämnde jag vårt medskick från Liberalernas sida, som jag vill betona här. Det gäller att regeringen är tydlig med att Kabila inte har en plats i den fortsatta kongolesiska politiken på den här nivån. Där tycker jag inte att jag fick ett riktigt tydligt svar.

Vi vet att en del EU-länder kanske inte har en lika stark principiell hållning om Kabila. När han nu försöker bita sig kvar vid makten likt hans far gjorde tidigare är det bra att vi har en skarp och tydlig politik på den fronten.

Vi ska också komma ihåg att även om oppositionen i Kongo inte alltid är supersmidig har oppositionen tillsammans med civilsamhället och katolska kyrkan lyckats få fram en process. Det skulle ha kunnat vara ännu större våldsamheter på gatorna.

Om inte EU är tydligt om Kabilas roll riskerar det att explodera ännu mer. Det är viktigt att man har en väldigt skarp hållning där. Om inte Sverige har det kanske en del andra länder inte kommer att driva den positionen. Det är ett medskick från vår sida att regeringen ska driva att Kabila inte ska vara kvar.

Anf. 12 KARIN ENSTRÖM (M):

Det är mycket bra att frågan kommer upp på dagordningen. Jag kan egentligen bara understryka det som KD och Liberalerna har sagt. Regeringen har även i den skriftliga ståndpunkten understrukit betydelsen. Det är lite inlindat att president Kabila ska tydliggöra att han ska följa konstitutionen, det vill säga att han inte kan vara president längre – bara det framgår tydligt. Det är lite fint inlindat, men budskapet från Sveriges sida måste verkligen vara det.

Vad kan EU göra? Listningen är bra och att få de regionala aktörerna med. Vad kan vi påverka ytterligare?

Hur ser EU:s beredskap ut – och även FN:s, men vi är nu på EU – för en negativ utveckling? Vi vet att det finns en historia av stor våldsanvändning som är fruktansvärt brutal. Det är det sista som vi önskar ska hända i Kongo, men risken är uppenbar. Självklart ska vi hoppas att detta ska bidra till en positiv utveckling. Men det behövs beredskap om det inte skulle bli det.

Anf. 13 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Tack för stöd och engagemang för att vi har tagit upp den här frågan och kommer att få till stånd ett uttalande. Vi kommer att driva på för det. I dagsläget ser jag inte att det inte kommer att bli så, även om det som nämnden känner till finns några länder >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<som kanske inte är lika angelägna som vi är. Men vi utgår från att så kommer att bli fallet. Hela syftet med övningen är att hålla trycket uppe.

Désirée Pethrus frågade om säkerhetsrådet. Hon hänvisade till brevet till Margot Wallström. Frågan kommer att komma upp i säkerhetsrådet under vårt ordförandeskap. Där har vi en möjlighet att i januari månad driva frågor om fred, demokrati och mänskliga rättigheter, och vi hoppas naturligtvis att få gehör för det där.

När det gäller frågan om Monusco kommer det att bli en mandatförlängning i mars. Där kommer vi naturligtvis också att spela en viktig roll i säkerhetsrådet. Som säkert många känner till är svårigheterna med Monusco huvudsakligen två. Det ena är att Kabila och hans regering motarbetar Monusco och har gjort sina trevare i FN för att reducera mandatet eller att få slippa Monusco. Här har vi också en uppförsbacke i att bibehålla den fredsbevarande styrkan. Den andra svårigheten är naturligtvis detta enormt stora land och den uppgift som finns i östra Kongo som är oerhört svår att klara av. Vi ska naturligtvis göra allt vi kan för att Monusco ska kunna vara kvar i obegränsat format.

När det gäller frågan om en övergångsregering och datum för den vad var det Désirée Pethrus frågade?

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det som var en fråga från organisationerna var om man kan få till stånd en övergångsregering och driva på kring det. Kabinettssekreteraren sa att man skulle ha en tidsplan. I den tidsplanen förutsätter jag att ni tänker att det också ska finnas en övergångsregering.

Anf. 15 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Svaret frågan är absolut ja.

Jag vill också försäkra att frågan om könsbaserat våld är en viktig fråga för oss i EU-sammanhanget och en mycket viktig fråga i säkerhetsrådet. Som nämnden känner till har Margot Wallström själv arbetat på heltid med frågor om könsbaserat våld i konflikt under flera år. Det behöver inte råda någon tveksamhet om att vi ser problemen och kommer att driva frågan både generellt i säkerhetsrådet, generellt när sådana frågor blir aktuella i EU och i det här sammanhanget som har att göra med EU-uttalandet.

Det bilaterala biståndet är inriktat på demokrati, mänskliga rättigheter, att förhindra våld och kvinnors rättigheter. Vi har inget statligt statsbi-

stånd till regeringen i Kinshasa. Det som skulle kunna hända med biståndet är naturligtvis att säkerhetsläget skulle kunna omöjliggöra det och göra att en del av de program och projekt som finns inte skulle kunna fungera. Med det tycker jag att jag har besvarat frågor som gäller mänskliga rättigheter. Det är naturligtvis oerhört högt prioriterat.

Vi har att göra med en konflikt som är äldre än de flesta av oss här vid bordet och som är otroligt svår att lösa i detta stora land. Vi har också talat om här tidigare att råvaror, så kallade konfliktmineraler och annat, spelar en mycket stor roll. Det är otroligt komplicerat.

Som både Karin Enström och Birgitta Ohlsson tog upp anser vi inte att konstitutionen medger att Kabila har en plats vid bordet. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<Det innebär att katolska kyrkans initiativ, grannländernas påverkan, EU:s påverkan och så småningom säkerhetsrådets hantering förhoppningsvis kan leda till att vi får en annan lösning med en övergångsregering. Vi ger därmed stöd till de processer för försoning som finns.

Där har vi stark samverkan med AU. En allmän reflektion som också har att göra med förra dagordningspunkten är att AU tar ett stigande ansvar för att vara med och lösa konflikter. Det är viktigt att vi ger stöd för det och för det afrikanska ägarskapet av processerna.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

AU betyder Afrikanska unionen, såvitt jag förstår, sagt för oss som inte alltid är inne i utrikespolitik.

Anf. 17 KARIN ENSTRÖM (M):

Jag hade en fråga om beredskapen för en negativ utveckling.

Anf. 18 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag har illustrerat de svårigheter som finns med en negativ utveckling. Hur kommer vi åt det stora landet? Hur kommer grannländerna i öster att agera? Där har vi inte alltid konstruktivt agerande. Hur kan Monusco vara kvar? Det är nu där på grundval av medgivande från regeringen. Det är därmed en så kallad kapitel 6-operation. Det är inte en tvångsåtgärd, även om den har vissa sådana mandat att agera ifall de blir utsatta för våld.

Det är en rad svårigheter som vi har beredskap för. Vi försöker att undvika att de svårigheter som redan finns ska eskalera genom uttalandet och genom att mobilisera för säkerhetsrådet under januari och framöver inklusive mandatförlängningen i mars.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Med detta anser jag att nämnden kan ge stöd till den av regeringen redovisade inriktningen för diskussionspunkten.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt 5 för FAC, Migration.

Anf. 20 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Som jag sa tidigare kommer migrationsfrågan upp. Inte heller här förbereds några slutsatser. Det är en diskussionspunkt för det som kallas för externa aspekter av migration. Fokus för diskussionen är de fem

landpaketen för Niger, Nigeria, Mali, Senegal och Etiopien. Det kommer att handla om vilka framsteg som har uppnåtts och det fortsatta genomförandet av detta inom partnerskapsramen med tredjeländer.

Vi stöder den skräddarsydda och breda ansatsen i EU:s partnerskapsramverk. Vi ställer oss positiva till kommissionens fortsatta arbete med att motverka grundorsakerna till ofrivillig migration och att bidra till en väl fungerande ordning för hanteringen av migration såväl när människor lämnar som när de ska återvända till ett land.

Vi är aktiva i utformningen av landpaketen. De strategiska projekt som belyser migrationens positiva effekter på utvecklingen tycker vi också ska prioriteras. Det är viktigt att landpaketen bör utformas i en anda av partnerskap med berörda tredjeländer. Vi stöder ansatsen att landpaketen utformas balanserat och brett. I valet av tredjeländer när man ska utvidga till fler länder är det viktigt att EU inkluderar mänskliga rättigheter som ett grundläggande kriterium tillsammans med andra kriterier.

Vi anser att EU:s migrationspolitik precis som inom andra politikområden ska genomföras med respekt för de grundläggande värderingarna som EU står för inklusive mänskliga rättigheter som de har uttryckts i fördraget.

Det är viktigt att paketen går hand i hand och parallellt med det långsiktiga utvecklingssamarbetet som EU har. Satsningarna i utvecklingssamarbetet ska fortsätta att riktas mot fattigdomsbekämpning som det övergripande målet. Då bidrar den politiken till att motverka grundorsakerna till ofrivillig migration och till en väl fungerande ordning för hantering av migration såväl när människor lämnar ett land som när de återvänder. För oss är det också viktigt att biståndsmedel ska ges i enlighet med OECD:s och DAC:s kriterier och med principerna om biståndseffektivitet som ledstjärna.

Det är egentligen en upprepning av tidigare diskussioner som vi har haft på det ämnet och som också förekommer i andra rådskonstellationer. Vi förutser inga nyheter på området. Men jag ville ändå redovisa regeringens position, som jag tror att nämnden redan känner väl till.

Anf. 21 BIRGITTA OHLSSON (L):

Jag vill upprepa det som jag lyfte upp i utrikesutskottet i går. Det är ju fem länder som är utvalda i detta program, och flera av dem kan väl inte karakteriseras som Guds bästa barn när det gäller respekt för mänskliga rättigheter. Men det fanns betydligt värre länder med på listan från början, nämligen Eritrea, Sudan och andra.

Jag vill bara få tydligt verifierat att de andra länder som diskuterats tidigare – Eritrea, Sudan och andra – är avförda och inte kommer att komma upp i ett senare skede utan att det är dessa fem man koncentrerar sig på. Jag vill få ett besked om det.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag kan i och för sig ha en annan åsikt: Eritrea kan faktiskt vara bra att använda i processen för att ställa krav när det gäller mänskliga rättigheter och en utveckling som är oerhört negativ i dag.

Jag läste en artikel om att migrationen går upp på högsta ledningsnivå. Det handlar om att skicka ut folk som sedan ska kunna skicka hem

remitteringar. På så sätt stöder vi regimen i Eritrea, så det är oerhört viktigt att vi tänker till om hur vi agerar gentemot Eritrea.

Jag skulle vilja hänvisa till vår tidigare avvikande mening. Tanken är ju att man ska stoppa irreguljär migration, som det står, och det är ju väl så. Men vår avvikande mening gäller frågan om nödvisum. Det måste finnas en möjlighet att på något sätt få ett humanitärt visum eller i alla fall komma till EU. Asylrätten ska gälla och människor ska ha möjlighet att söka skydd även om vi har ett avtal med ett land.

Jag tror att många civilsamhällesorganisationer känner oro för att ett sådant avtal skulle kunna innebära att människor inte kan fly, eftersom tanken är att man ska kunna skydda sina gränser. Hur ska människor som verkligen behöver särskilt skydd kunna söka asyl? Det kan ju vara till exempel en journalist som behöver särskilt skydd. Vi kanske kan få en kommentar från kabinettssekreteraren om detta.

Anf. 23 EMMA WALLRUP (V):

Vänsterpartiet vill anmäla avvikande mening eftersom vi anser att både Etiopien och Niger är för problematiska och att vi inte kan ha ett migrationssamarbete med regimer som skapar flyktingströmmar just genom sina övergrepp. Vi tycker också att det är en problematisk användning av bistånd eftersom prioriteringarna måste göras mer utifrån reella behov och de fattigas perspektiv på utveckling, inte utifrån EU:s önskemål att minska flyktingströmmarna. Vänsterpartiet är därför emot detta och vill anmäla avvikande mening.

Anf. 24 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det är väldigt intressant och viktigt att diskutera om landpaketen kan användas för att främja mänskliga rättigheter eller om de kommer att motverka mänskliga rättigheter. Jag tror att det som Birgitta Ohlsson och Désirée Pethrus tar upp illustrerar hur svårt detta är. Utvecklingsinsatser, som ju är syftet med landpaketen och naturligtvis om de är rätt utformade också tar hänsyn till mänskliga rättigheter, kan främja demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter.

Frågan om remitteringar är också komplicerad i den meningen att det ju är legitimt att lämna sitt land och sedan skicka tillbaka pengar. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Jag vet inte riktigt varför det finns en avvikande mening, för det är självklart att asylrätten alltid måste gälla. Sverige är ju det land i EU-kretsen som alltid står upp för internationell rätt eller folkrätt, som det heter, och för asylrätten.

Samtidigt vill jag ändå vidgå att samverkan med regeringar naturligtvis kan innebära att det kan uppstå situationer som EU egentligen inte uppskattar. Det är alltså en svår balansgång, och det är därför vi talar om en balanserad inställning och om att mänskliga rättigheter ska vara med som ett kriterium. Det är en väldigt viktig fråga för oss.

Just nu har vi inga nya länder att diskutera i utrikesrådet på måndag, och jag kan inte heller garantera Birgitta Ohlsson att det inte kommer att bli en diskussion om Sudan och Eritrea. Vi ska då, menar regeringen, utveckla en nyanserad syn på vad som är bra för utvecklingen av värderingsbaserat gott samhällsstyre, demokrati och mänskliga rättigheter också i de länderna. Bilden är, som jag sa, inte entydig.

När det gäller Vänsterpartiets avvikande mening tror jag att det resonemang jag nu har fört illustrerar regeringens uppfattning: Om verksamheten med landpaketen bedrivs på ett balanserat sätt kan det också gynna utvecklingen av mänskliga rättigheter och demokrati.

>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<Så det är naturligtvis också en viktig fråga att lyfta i de olika forum som finns inom Europeiska unionen när det gäller utvecklingen på Afrikas horn, som är bekymmersam.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Som svar på kabinettssekreterarens fråga vill jag säga att det i Kristdemokraternas Europaprogram finns en punkt som handlar om att Sverige på EU-nivå ska driva frågan om humanitära visum – det man kan kalla nödvisum. Detta har både Margot Wallström, Stefan Löfven och Morgan Johansson sagt nej till här i nämnden, så därför kvarstår min avvikande mening på det området.

Sedan har vi från Alliansen en avvikande mening om arbetskraftsinvandring, att Sverige också borde driva den frågan. Den kvarstår också, antar jag, i alla fall från vår sida.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar en avvikande mening från Kristdemokraterna om nödvisum, en om lite olika frågor från Vänsterpartiet och en från alliansparti-erna om arbetskraftsinvandring, men jag konstaterar ändå att nämnden ger stöd för regeringens här aviserade inriktning.

Har kabinettssekreteraren något mer att anföra under Övriga frågor?

Anf. 27 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vill bara mycket kort nämna att det under lunchen kommer att hållas en informell diskussion om Syrien. Våra ståndpunkter är ju väl kända: Vi är otroligt bekymrade över utvecklingen i Aleppo, världssamfundets oförmåga att hantera situationen och försöken från FN, med stöd av EU, att få till stånd en situation som medger hjälp till alla de människor som är instängda i Aleppo. Nu har ett kort uppehåll deklarerats av Ryssland, och vi hoppas att det ska hjälpa några människor.

Vi kommer att framföra att det är viktigt att inse att det inte finns en militär lösning på konflikten utan att vi måste söka en politisk lösning. Det måste bli en ordentlig politisk förändring i Syrien, och vi kommer att verka aktivt för att EU ska stödja insatser för ansvarsutkrävande för de enorma brott mot den humanitära rätten som nu begås dagligen. Vi måste vara tydliga när det gäller ansvaret för de övergrepp och den våldseskalering som vi ser dagligen.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen inför den informella lunchdiskussionen. Jag aviserar inte någon diskussion om den punkten eftersom det inte är något regeringen har sökt mandat för.

Jag tackar därmed kabinettssekreteraren för samrådet inför FAC. Jag har förstått att kabinettssekreteraren sitter kvar och bistår under samrådet inför GAC.

§ 2 Allmänna frågor
Statsrådet Ann Linde
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 15 november 2016
Kabinettssekreterare Annika Söder
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 13 december 2016

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi går nu in på information och samråd med statsrådet Ann Linde inför det allmänna rådet. Vi börjar som vanligt med återrapport, om statsrådet har något att anföra utöver de skriftliga handlingar som sänts ut.

Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag har inga kommentarer utöver de skriftliga som har skickats ut.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor om återrapporten. Vi lägger den till handlingarna.

Då går vi in på dagordningspunkt 3. Finns det någon övrig fråga där, statsrådet?

Anf. 32 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, det finns inga övriga frågor.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Då tar vi dagordningspunkt 4, en informationspunkt om beslut antagna av Europaparlamentet. Finns det något att anföra där?

Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det finns inget att anföra där heller.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 5, Halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen. Där ska ni få information på mötet; det kanske kan vara bra att säga några ord om det.

Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S):

Här finns det en del att säga; detta är ju en informationspunkt på dagordningen. Som nämnden vet har kommissionens förslag till översyn av den fleråriga budgetramen förhandlats intensivt i rådet under hösten och resulterat i en överenskommelse i allmänna rådet den 15 november. Samtliga medlemsländer utom Italien stod bakom överenskommelsen; Storbritannien avstod.

Sedan överenskommelsen ingicks i allmänna rådet har den kodifierats i konkret lagtext och ett antal deklarationer. Vid mötet i Coreper i går

vidhöll Italien sin reservation. Det är därför ännu oklart när texterna kan översändas till Europaparlamentet för godkännande.

Beslutsreglerna innebär att rådet ska besluta med enhällighet, efter godkännande av Europaparlamentet. Så länge Italiens reservation kvarstår är detta inte möjligt.

Det är också oklart om Europaparlamentet kommer att kunna godkänna rådsöverenskommelsen. Enligt Europaparlamentet är rådsöverenskommelsen inte tillräckligt långtgående i frågan om utökad budgetflexibilitet.

Anf. 37 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för föredragningen! Det var tråkig information, tycker jag. Vad händer i praktiken om ett beslut inte fattas före årsskiftet? EU-maskineriet måste ju fortsätta att fungera och enligt min uppfattning till och med utvecklas. Vad är lösningen om Italien inte kan lösas från sitt ställningstagande?

Anf. 38 FREDRIK SCHULTE (M):

Jag vill bara vidhålla den reservation som Moderaterna lade fram på EU-nämnden när frågan senast var uppe på agendan.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Det här är information om hur frågan ser ut. Vi antar inte någon ståndpunkt i dag. Oavsett så är partiernas ståndpunkter kända.

Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag vill fråga vad problemet med Italien är. Vad är det de sätter sig emot? Det kan vara intressant att veta.

Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S):

Den övergripande frågan om problemet med Italien lämnar jag därhän, men den specifika fråga som både Eskil Erlandsson och Börje Vestlund har gäller dels vad som händer om man inte fattar beslut nu, dels vad som är problemet.

När vi fick mandat för själva beslutet talade vi mycket om att det var Italien och Sverige som var kvar. ***>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<***

Som jag redogjorde för förra gången råder nu en väldigt delikat balans mellan dem som tycker att man ska satsa mycket mer och vi som är budgetrestriktiva. Den balansen finns kvar, och på mötet trodde vi att Italien skulle gå in i den gemensamma, mycket delikata kompromissen. Det gjorde man inte, men man sa: Vi vill att ni ändå fortsätter processen. Sedan har det varit väldigt mycket samtal, och nu på Corepermötet i onsdags vidhöll man sin reservation.

Detta betyder att det inte blir någon förändring om vi inte är eniga – men det finns ingen deadline. Det innebär att budgeten fortsätter att vara som den är, för detta är en halvtidsöversyn. För vår del är det inget negativt. Vi gick med på en kompromiss där det var en mycket beskedlig ökning. Europaparlamentet har dessutom sagt att man inte är nöjd med rådets beslut utan vill ha mycket mer flexibilitet och så vidare. Jag skulle

alltså vilja säga att det från svensk sida inte gör något om vi bara lutar oss tillbaka och ser vad som händer i den här frågan.

Nu pågår det otroligt intensiva diskussioner, och ordförandeskapet har kommit fram till att balansen mellan de budgetrestriktiva och de budgetexpansiva är låst. Ingen vill ändra sig, och det går inte att komma längre åt något håll. Om inte Italien lämnar sin reservation blir det alltså ingen förändring; då fortsätter bara budgeten att vara som den är.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen på den här punkten. Den kan alltså eventuellt återkomma; vi får se.

Vi går över till dagordningspunkt 6, som är den årligen återkommande punkten om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen.

Anf. 43 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Denna punkt vill jag lämna över till kabinettssekreteraren att föredra.

Anf. 44 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag tackar för möjligheten att informera om denna dagordningspunkt, under vilken slutsatser ska antas. Skälet till att jag föredrar den är att utvidgningsfrågorna är utrikesministerns ansvar enligt ansvarsfördelningen mellan statsråden.

Utvidgningspaketet presenterades den 9 november och innehöll kommissionens rekommendationer och bedömningar avseende samtliga utvidgningsländers EU-närmande processer det senaste året. Rådsslutsatserna kommer att förmedla viktiga budskap till vart och ett av länderna. Det gäller inte minst Turkiet, ***>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<***och Albanien, där kommissionen har gett en villkorad rekommendation om förhandlingsöppning förutsatt att Albanien fortsätter att genomföra reformer. Jag förstår att nämnden har tillgång till det senaste utkastet till rådsslutsatser.

Jag tänkte säga några ord om några av länderna, framför allt Turkiet. Texten i rådsslutsatserna är viktig därför att den skickar en tydlig signal om hur EU uppfattar relationen med Turkiet. Det finns naturligtvis en djup oro för utvecklingen, och EU understryker sin vilja till fortsatt engagemang och dialog med ett demokratiskt, inkluderande och stabilt Turkiet. Skarp kritik framförs gällande mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och yttrandefriheten, och i slutsatserna uppmanar rådet Turkiet att agera för att bryta den negativa trend vi har sett både sedan kuppförsöket och före det. I rådsslutsatserna nämns också vår stora oro över arresteringen av ett antal parlamentsledamöter.

I processen har vi verkat för en text som är balanserad mellan å ena sidan fortsatt engagemang och å andra sidan väldigt tydliga budskap till Turkiet. Vi menar att anslutningsprocessen med dessa mycket tydliga villkor är den viktigaste delen av EU:s engagemangspolitik och det bästa verktyget för att påverka utvecklingen i Turkiet. Vi vill därför inte suspendera förhandlingarna. ***>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<***

Vi uppmanar också till att texten ska mana till dialog mellan opposition och regering, liksom till en återgång till en trovärdig och inkluderande fredsprocess med kurderna. Vi verkar också för tydligt språk när det gäller situationen i sydöstra Turkiet, där ju särskilt den kurdiska befolkningsgruppen drabbas. Vi verkar även för att det ska markeras tydligt emot arresteringarna av oppositionspolitiker. EU kommer i rådsslutsatserna att fördöma användandet av dödsstraff, och slutsatserna uttrycker i tydliga ordalag att dödsstraff inte är förenligt med EU-medlemskap.

Jag ska säga något kortfattat om västra Balkan. Regeringen har verkat för att slutsatserna ska förstärka alla länder på västra Balkan ur ett utvidgningsperspektiv. Det gäller även Kosovo. Det dröjer 18 månader tills nästa utvidgningspaket ska diskuteras, och det har att göra med att man vill harmonisera utvidgningspaketen med budgetåret. Därför är det extra viktigt att vi nu understryker att det ska finnas framåtblickande skrivningar som ger möjlighet att vid behov återkomma till länderna på västra Balkan under resans gång.

Vi har drivit på för skrivningar om betydelsen av ökad strategisk kommunikation på västra Balkan, >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<Vi menar att till exempel utvidgningsprocessen med Serbien är otroligt viktig. Det är viktigt att vi håller i den så att den vilja till EU-närmande som finns där kan bibehållas, så att inte andra intressen i landet tar över.

Vi tycker också att det är viktigt att slutsatserna kommer med tydliga uppmaningar till länderna på hela västra Balkan att samverka med EU om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Anf. 45 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar för föredragningen. Har inställningen till utvidgning av unionen förändrats bland EU-28, med tanke på det som har hänt?

Anf. 46 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! I den här frågan brukar vi vara det enda parti i Sveriges riksdag som har en avvikande mening gällande regeringens inställning att man ska ha utvidgning som ett instrument för att främja utvecklingen i Europa.

En utvidgning kan kosta väldigt mycket pengar och leda till inre och yttre konflikter, beroende på vilket land vi tittar på. Tittar vi på västra Balkan ser vi kanske inte riktigt det, men Turkiet är ett gott sådant exempel. Landet har till och med haft någon form av statskupp och man vill införa dödsstraff.

Tittar vi på korruptionsindex ser vi att Sverige ligger på tredje plats, vilket är hedrande. Vi kanske inte ligger först, men vi ligger väldigt bra till. Tittar vi på länderna på västra Balkan ser vi att de ligger någonstans på platserna 61–88. Det är inte särskilt hedrande positioner, utan de ligger i det absoluta bottenträsket – framför allt om man ser till EU-15.

När EU utvidgades efter EU-15 ökade också antalet länder med problem, och när dessa länder integrerades i Europa medförde det att även Europa får ta del av deras problem. Länderna på västra Balkan har till exempel hög arbetslöshet och ekonomiska problem. I den kontexten talar vi nu i Sveriges riksdag om att den svenska EU-avgiften inte ska öka,

vilket blir ganska ovidkommande eftersom detta definitivt kommer att leda till att den svenska EU-avgiften måste öka.

EU:s budget går nämligen ut på att vi ska ha en överföring från de rikare medlemsstaterna till de fattigare, för att på så vis exportera både betalningsmedel och varor och tjänster. Så uttryckte sig den tidigare regeringen, i alla fall indirekt, och det har även den här regeringen gjort. Tanken är att dessa länder är fattiga, men om vi skickar pengar till dem kan de handla med oss – och på så vis blir vi rikare. Jag förstår inte riktigt hur den logiken går ihop, men det är så man resonerar.

Vi håller inte med om detta, men det innebär inte att vi principiellt är motståndare till att utvidga Europeiska unionen. Om en blivande medlemsstat har låg grad av korruption och god ekonomisk utveckling, kan skydda sina yttre gränser och inte har några allvarliga inre eller yttre konflikter invänder vi inte mot att EU utökar sin medlemsskara. Men vi ser väldigt få länder inom Europa i dag som kan möta de kriterierna, och eftersom inget av dem ingår i diskussionen för närvarande anmäler vi avvikande mening.

Vi vill i stället se att man tar ansvar för den utveckling som sker runt omkring i Europa på andra sätt. Vi vill att man bistår demokratisk framväxt i dessa stater genom bistånd, hjälporganisationer och så vidare. Man ska bygga dessa länder underifrån i stället för ovanifrån genom att som EU kliva in och kräva att länderna ska förändras.

Vi har nämligen tidigare sett att andra länder som blivit medlemmar i Europeiska unionen har missbrukat vår välvilja. Till exempel ska man köpa visum, eller i praktiken EU-medborgarskap, från vissa av de nyare medlemsländerna. Jag tycker att det är en olycklig väg att gå, så jag anmäler avvikande mening.

Anf. 47 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Det gläder mig att regeringen fortsätter att vara pådrivande i utvidgningsprocessen. Säga vad man vill om att EU just nu inte är på topp när det gäller styrka och enighet, men detta är fortfarande en oerhört viktig drivkraft för länderna som gränsar till EU. Det kan hjälpa oss att påverka dem i positiv riktning, särskilt när vi ser auktoritära vindar blåsa både i och runt Europa. Detta måste alltså fortsätta, och jag tycker att det är bra att Sverige är tydligt i detta.

Turkiet blir ändå en separat fråga med tanke på utvecklingen. Här är det väldigt starka skrivningar, och det är verkligen en balansgång att inte hugga av relationerna nu eller putta ut Turkiet. Samtidigt är det naturligtvis upp till ledningen att också visa att det finns någon vilja, men jag tycker att det är tydliga skrivningar i rådsslutsatserna. Vi stöder regeringen i att försöka fortsätta denna väldigt svåra balansgång. Det är nämligen en mycket negativ utveckling, och frågan är vad vi kan göra för att stoppa och vrida den tillbaka i en bättre riktning.

Anf. 48 EMMA WALLRUP (V):

Vänsterpartiet vill se ett långsiktigt medlemsperspektiv för Turkiet, men vi anser nu att Sverige bör stödja krav på en suspendering av medlemsförhandlingarna med landet eftersom problemen är så pass omfattande och eftersom brott mot mänskliga rättigheter begås och politiska arre-

steringar sker. Det är alltså Vänsterpartiets ståndpunkt, och av den anledningen anmäler vi avvikande mening.

Anf. 49 BIRGITTA OHLSSON (L):

Jag tycker att det är viktigt att betona att EU-utvidgningen har visat sig vara det kanske bästa exemplet hittills i världshistorien på hur man kan säkra fred, solidaritet, stabilitet och utveckling. Därför vill Liberalerna verkligen instämma i regeringens utvidgningspositiva linje. Det är viktigt att några länder står fast vid den linjen på ett principfast sätt.

Jag tänkte koncentrera mig på västra Balkan. Det är viktigt att se till att säkra de länder som är problematiska och på väg in, även på västra Balkan. Då tänker jag lite mer specifikt på Albanien och Bosnien, som har varit uppe – Bosnien är det färskaste landet som har fått gå framåt, om man säger så, nu senast i september. Det har tidigare funnits en del krav som har varit uppe. Det finns också en gammal dom, som även nämns här, nämligen Sejdić–Finci-domen som ju är en klassisk dom för ett lands benchmark på mänskliga fri- och rättigheter.

Finns denna typ av strikta kriterier mot länderna kvar när man ska gå vidare, eller har man börjat släppa lite på det? Är det samma fasta hållning när det gäller MR-kriterierna?

Anf. 50 JOHAN BÜSER (S):

Jag vill delvis instämma i vad Karin Enström har sagt. Jag är glad att det verkar finnas en bred politisk enighet kring våra ståndpunkter gällande både utvidgningsprocessen och det individuella fallet Turkiet. Jag vill bara poängtera att vi känner en oerhört stark oro över att yttrandefriheten begränsas och att parlamentariker har fängslats. Jag vill passa på att ställa en fråga kring det. Kan vi från EU:s sida sätta ytterligare press, och kan det få en påverkan så att man friger de fängslade?

Sist men inte minst vill jag säga att balansgången är oerhört viktig. Den är frustrerande och svår, men om vi inte håller balansen finns det naturligtvis risk att Turkiet i stället vänder sig österut, och det vore ju väldigt tråkigt. Balansgången är alltså helt rätt. Man ska markera mot övergrepp men självklart ha fokus på fortsatta kontakter.

Anf. 51 MARIE GRANLUND (S):

Fru ordförande! Jag vill hänga på Johan Büsers fråga om situationen i Turkiet. Vi hade möjlighet att vara där för ett par veckor sedan. Jag tycker att regeringen har en bra position i detta att man inte ska suspendera medlemsförhandlingarna.

När man träffar oppositionella uttrycker de en stor oro för att väst ska smälla igen dörren. Då kommer man, precis som Johan tidigare sa, att gå ännu längre åt andra hållet. Därför är det en bra hållning.

Jag vill hänga på: Finns det några andra sätt att driva på? Det är ju helt orimligt med fängslade parlamentariker, borgmästare, journalister, statsanställda och så vidare.

Anf. 52 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag har ingen avvikande mening utan vill stödja frågan om utvidgningsprocessen. Det handlar om flera olika länder, där-

ibland Turkiet. Vi är nog alla bekymrade över hur vi ska gå vidare på bästa sätt.

Vårt parti har landat i att man ska fortsätta att ha en dialog med Turkiet. Vi tror inte att det är rätt väg att stänga dörren helt i ett läge som är mycket allvarligt. Man behöver ha någon form av dialog för att få Turkiet att gå i rätt riktning. Men det kan ändra sig, och det är viktigt med diskussion och enighet inom EU i denna fråga.

Låt mig som ett medskick betona att civilsamhällesorganisationernas dialog är oerhört viktig för att stödja demokratisk utveckling i dessa länder. Sverige måste driva på här, och det är viktigt att bistånd och annat går till civilsamhället eftersom denna dialog behövs liksom särskilt stöd till olika organisationer inne i dessa länder. Vi vet att många krafter verkar i negativ riktning och att Ryssland på vissa håll försöker stärka sin ställning.

Anf. 53 LAWEN REDAR (S):

Många har redan nämnt det, men jag vill också understryka vikten av att vi fortsätter att vara pådrivande i denna utvecklingsprocess. Det skulle vara förödande om vi inte är det. Turkiet ska fortsätta att ha ett intresse av att närma sig oss samtidigt som vi måste markera mot de konstanta övergrepp som pågår.

Hur ser Turkiet på processen i EU? Det är jag nyfiken på. Har Turkiet fortfarande samma intresse att föra en dialog med oss? Tittar de på de markeringar vi gör mot dem? Hur reagerar de på det vi förmedlar till Turkiet?

Anf. 54 BIRGITTA OHLSSON (L):

Fru ordförande! Erdoğan söndersmular den turkiska demokratin rätt effektivt, så han diskvalificerar ju landet på många sätt för att komma närmare Europeiska unionen. Samtidigt är det en svår politisk cocktail med många minor. Det sker enorma övergrepp av de mänskliga rättigheterna mot kurder, HDP och andra partier, journalister och andra.

För att återknyta till vad flera har sagt: Vad för typ av dialog sker från den svenska regeringen och från Europeiska unionen vad gäller oppositionen, civilsamhället, utsatta tidningar med mera i Turkiet?

Vi har haft en omfattande diskussion i utrikesutskottet om att många, inte minst kurdiska grupperingar, är rädda för att man stänger rakt av, för då skulle de tappa en påtryckning. Andra vill ha en mycket mer offensiv linje. Bilden är delad, så jag vill gärna ha er bild eftersom jag får lite olika budskap just nu.

Anf. 55 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det är alltid tacksamt att diskutera utvidgningsfrågor i både EU-nämnden och utrikesutskottet eftersom det finns en bred samsyn om betydelsen av utvidgningen och hur den kan hjälpa till att skapa fred, utveckling och stabilitet i en allt större del av Europa.

Vi ska kanske inte hålla på med kontrafaktisk historieskrivning, men när jag talar om Serbien och betydelsen av att hänga i där kan man titta på Turkiet. Där klarade vi inte av att ha en aktiv utvidgningsprocess eftersom några länder inte ville det. ***>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § of-***

fentlighets- och sekretesslagen <<<Vi tappade ett momentum när vi hade en annan attityd från flera olika turkiska regeringar.

Vi vet ju inte hur det kunde ha gått, så jag ska inte åberopa det. Men det är ändå viktigt att tänka på detta när vi tittar på den otroligt negativa utvecklingen i Turkiet på senare tid.

Jag är glad att höra att många stöder balansgången som innebär att vi måste vara hårda i våra uttalanden men också försöka vidmakthålla det momentum som kan finnas. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Det land som driver frågan om suspendering är Österrike>>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<Flertalet länder är inte positiva till suspendering, och det kommer inte att beslutas nu i samband med utvidgningspaketet. Men frågan finns på bordet.

>>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Vad gäller Eskil Erlandssons inledande fråga är vi mer ensamma i dag än vi var för ett antal år sedan vad gäller den positiva inställningen till utvidgningen. Många länder, även EU-länder, vänder sig inåt för att de tror att de ska kunna klara av sina problem på egen hand. De ser inte att det fredsprojekt som unionen är också kan spela en roll i denna process.

Här finns också frågor som ligger på statsrådet Lindes bord om demokratiseringsfrågorna internt inom EU, vilket ju spelar in i detta.

När det gäller oppositionen och medieföreträdare är vårt intryck av de kontakter vi har med HDP, som inte får vara med i parlamentet och där ledarna är fängslade, och CHP, som är kvar i parlamentet, att båda vill att vi ska fortsätta att vara engagerade och kritiska och försöka att trycka på. Det känner jag att regeringen har ett stöd för, och vi gör det ständigt och jämt genom vår ambassad och genom olika kontakter. Det är också mycket positivt att många av riksdagens partier har kontakter med såväl kurdiska organisationer som olika parlamentariker och medierepresentanter.

Det är min bestämda känsla att Turkiet nu tar intryck. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<så jag tror att vi har slagit in på rätt linje. Jag ser också att EEAS och andra institutioner och till exempel kommissionär Hahn är aktiva i kontakterna med Turkiet.

Jag hoppas att jag har svarat på frågorna som gällde Turkiet.

Det var ett par kommentarer om västra Balkan. När det gäller situationen i Bosnien och Hercegovina drar nämnden sig kanske till minnes att EU för ungefär ett och ett halvt år sedan ändrade inställning till om de tre folkgrupperna i Bosnien och Hercegovina skulle komma överens innan vårt ekonomiska paket skulle sätta igång eller om man skulle göra tvärtom. Nu har de skrivit på ett papper om att de ska gå fram, men vi har inte sett det fullt genomfört ännu. Trycket kommer givetvis att finnas kvar. Det är något bättre, även om det har varit en del problem med Republika Srpska på senare tid. Vi tror att det är viktigt att hålla i den frågan.

Vad gäller civilsamhället går både EU:s och våra egna insatser på västra Balkan mycket till civilsamhället för att upprätthålla diskussionen om demokrati, mänskliga rättigheter och en positiv samhällsutveckling.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Efter denna breda runda och noggranna information konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med notering om en avvikande mening från Sverigedemokraterna och en oliklydande avvikande mening från Vänsterpartiet.

Vi går till dagordningspunkt 7 om förberedelser inför Europeiska rådet nästa vecka.

Anf. 57 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Europeiska rådet äger rum den 15–16 december och förbereds av allmänna rådet. Ni har fått ta del av ett första utkast till slutsatser.

Låt mig inleda med några ord om migrationen, som står på dagordningen nu igen.

Migrationsuttalandet mellan EU och Turkiet som fortsatt genomförs kommer att behandlas. Det ligger i båda parters intresse att samarbetet upprätthålls för att fortsätta att motverka människosmuggling, skapa lagliga vägar in i EU för skyddsbehövande och hantera flyktingsituationen.

Uttalandet understryker respekt för internationella regler och normer, inklusive rätten till skydd och till individuell asylprövning. Det är centralt att dessa respekteras. Stödinsatser till Grekland och Turkiet bidrar till att detta sker.

Jag vet att nämndens ledamöter noggrant följer migrationssamarbetet med Turkiet, och jag kan nämna att kommissionen i går presenterade sin fjärde rapport om genomförandet av Turkietuttalandet. Den ligger på kommissionens hemsida, så alla som vill ha mer detaljerad information hittar den där.

Vidare väntas en diskussion om EU:s partnerskapsram med tredjeländer. Regeringen stöder detta arbete, som bland annat syftar till en intensifierad satsning på en mer effektiv gemensam återvändandepolitik.

Det är också viktigt i sammanhanget att verka för strategiska projekt som belyser migrationens positiva effekter på utvecklingen.

Vi ställer oss också positiva till EU:s fortsatta arbete i den externa investeringsplanen för att motverka grundorsakerna till ofrivillig migration och främja näringslivets roll i fattigdomsbekämpningen.

Förutom arbetet med den externa dimensionen av migrationspolitiken måste de gemensamma åtgärderna förbättras för att hantera migrationssituationen internt i EU. Det är viktigt att vi så snart som möjligt når resultat när det gäller det gemensamma asylsystemet. Det behövs en ordning som rättvist fördelar ansvaret av skyddsbehövande mellan medlemsstaterna. Denna fråga är central för regeringen, och vi fortsätter att verka för det.

Att värna säkerheten för våra medborgare är en av våra viktigaste uppgifter. Gränsöverskridande brottslighet och terrorism är allvarliga och gränsöverskridande hot som kräver gemensamma åtgärder. Därför är det bra att den inre säkerheten uppmärksammas alltmer i EU-samarbetet.

Under ekonomiska och sociala frågor förväntas stats- och regeringscheferna välkomna att Ekofinrådet ställt sig bakom en förlängning av Efsi till 2020.

Ett fortsatt fokus vid Europeiska rådet på inremarknadsstrategierna är bra, för det visar att EU fortsätter att prioritera dessa bidrag för att stimulera tillväxt och konkurrenskraft i Europa.

Vi kommer att få anledning att återkomma till dessa frågor inför Europeiska rådet i mars.

Även ungdomsrelaterade initiativ och kampen mot ungdomsarbetslöshet kommer att behandlas. Regeringen ser positivt på det fortsatta arbetet med att bekämpa ungdomsarbetslösheten i medlemsstaterna. Samtidigt är det viktigt att framhålla den nationella kompetensen. Det är medlemsstaterna som ansvarar för att genomföra de insatser som krävs på området.

Fru ordförande! Jag skulle vilja lämna över till kabinettssekreterare Annika Söder att informera om de övriga punkterna som gäller Europeiska rådets dagordning.

Anf. 58 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Fru ordförande! Jag ska tala om den externa dimensionen av säkerhet och försvar samt externa relationer.

Stats- och regeringscheferna ska behandla frågan om Europas externa säkerhet och försvar. Nämnden känner igen dessa frågor från samrådet före förra FAC, som ägde rum den 14 november. Det rör genomförandet av EU:s globala säkerhets- och försvarsstrategi, som är en del av EU:s nya globala strategi.

Vi välkomnar ambitionen att stärka EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Fokus bör nu vara på genomförandet av de substantiella slutsatser som antogs i rådet i november.

Ett handlingskraftigt och enat EU är av vital betydelse för Sveriges säkerhet och givetvis för EU:s egen säkerhet, inte minst mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget i vårt vidare grannskap, såväl i öster som i söder.

Vår hållning är att EU som säkerhetspolitisk aktör måste utveckla förmågan att agera i alla delar av konfliktcykeln, från konfliktförebyggande och stabilisering till mer akuta kriser utanför unionen. Det gäller både civila och militära krishanteringsinsatser.

Stats- och regeringscheferna kommer också att behandla kommissionens bidrag om en försvarshandlingsplan. Den presenterades den 30 november. Inledningsvis kan sägas att det är bra att Sverige där fått gehör för att medlemsstaternas handlingsfrihet ska värnas när det gäller försvarsindustri- och försvarsmarknadsfrågor.

Europeiska rådet kommer att uppmärksamma arbetet med att genomföra den gemensamma EU–Nato-deklarationen, och det kan noteras att Europeiska rådet kommer att återkomma till de här frågorna med regelbundenhet; nästa gång blir i mars 2017.

Vad gäller övriga externa relationer har vi, som framgår av det första utkastet till slutsatser för Europeiska rådet, inte särskilt mycket information än. Vi vet att associeringsavtalet mellan EU och Ukraina med största sannolikhet kommer att behandlas, liksom frågan om Syrien. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<I vanlig ordning kan andra frågor komma in, som vi ännu inte känner till. Vi vet alltså inte vilka.

När det gäller associeringsavtalet mellan EU och Ukraina kan jag i korthet säga att det är en prioriterad fråga. Vi är positiva till de försök som Nederländernas regering nu gör för att lösa sina nationella problem med ratificeringen av avtalet. Som nämnden känner till är det bara Nederländerna som inte har ratificerat avtalet. Man har fått nej till det i en folkomröstning, och nu försöker man hitta ett sätt att lösa den frågan. Det kan innebära att rådet kommer att uttolka avtalet med Ukraina, men det kommer inte att innebära några förändringar, utan uttolkningen kommer att hålla sig till avtalet.

När det gäller Syrien välkomnar vi att det blir en diskussion i Europeiska rådet. Som jag sa tidigare under FAC-punkten handlar det naturligtvis om de humanitära frågorna, ansvarsutkrävande för krigsförbrytelser och brott mot folkrätten, liksom om att vi måste fortsätta verka för eldupphör, hävande av belägringar och att säkra humanitärt tillträde.

>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Anf. 59 MARIA PLASS (M):

Tack för föredragningen! Jag skulle vilja komma tillbaka till detta med ekonomisk och social utveckling. Då handlar det om Efsi, där vi tidigare från Moderaterna har haft en avvikande mening, dels i EU-nämnden, dels i finansutskottet. Den rör beslutet om förlängningen av Efsi fram till 2020. Vi tycker att det sker för tidigt och på för svaga grunder. Det hela har ju varit igång bara lite drygt ett år, och det är två år kvar av nuvarande reglering.

Man har alltså inte hunnit göra någon utvärdering som vi kan ta ställning till. Det finns också en mening i ett Fakta-PM som säger att en förlängning av Efsi inte innebär några omedelbara inbetalningar av medel från medlemsstaterna till EU-budgeten eller EIB. Det innebär att vi inte kan se vad det är för effekter på längre sikt, och det är därför vi lämnar en avvikande mening.

Anf. 60 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för föredragningen! Det är ju en väldigt diger dagordning som ska avhandlas. Man skulle kunna tala länge om många av punkterna. Jag ska inte göra det, utan jag ska bara uppehålla mig vid frågan om Ryssland. Jag tycker att det är viktigt att Sverige redan vid det kommande GAC-mötet framhåller att det inte bara ska vara fortsatta utan också kraftigare sanktioner mot Ryssland, apropå att Ryssland faktiskt inte har tagit några steg i den riktning vi önskar. Då brukar medicinen vara att man förstärker de sanktioner som är i stället för att bara vidmakthålla desamma. Detta säger jag alltså som ett medskick.

Anf. 61 EMMA WALLRUP (V):

Jag vill hänvisa till Vänsterpartiets tidigare avvikande meningar i olika sammanhang. Det är ju många ämnen som tas upp i detta, och då måste jag markera att vi står kvar vid att vi inte vill ha samarbete med Turkiet när det gäller migrationspolitiken, och vi är också emot att vi ska närma oss Nato, som ni känner till, liksom vi är emot återvändandeavtalen. Det är viktigt att lyfta in detta i de här diskussionerna.

Anf. 62 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Det var ganska mycket som skulle avhandlas på mötet, och i många av dessa delar har vi också avvikande meningar. För att göra det enkelt för mig vill jag hänvisa till våra tidigare avvikande meningar i de olika delar som har anförts här i dag. I övrigt återkommer jag inför mötet på onsdag.

Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag har bara en fråga om punkten Ekonomisk och social utveckling av ungdom. Vi har i arbetsmarknadsutskottet haft en avvikande mening när det gäller den sociala pelaren. Kommer den upp har vi alltså en avvikande mening om detta från tre partier i Alliansen.

Anf. 64 KARIN ENSTRÖM (M):

När det gäller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken är det välkommet att den återigen kommer att komma upp ganska tidigt nästa år med tanke på hur oroligt omvärldsläget är. Jag vill bara understryka vikten av att EU–Nato-samarbetet förbättras.

Jag vill också instämma i Eskil Erlandssons oro när det gäller Ryssland och sanktionerna. >>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<Samtidigt hoppas jag dock att kabinettssekreteraren kommer ihåg den diskussion vi hade inför förra Europeiska rådet om eventuella ytterligare sanktioner mot Ryssland avseende deras agerande i Syrien. Finns det några skillnader eller några tecken på att fler medlemsstater skulle tycka att detta är en bra idé?

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Den här punkten handlar ju om att man ska diskutera hur dagordningen ska se ut. Då är det naturligt att också gå in på sakinnehållet, som regeringen också har gjort. Det är ju känd politik som ER tar upp, och det är därmed också naturligt att de avvikande meningar som har anmälts tidigare också följer med. Om vi inte i alla delar lyckas utradera dem ska vi i EU-nämnden ändå vara medvetna om att vi på relevanta områden också skickar med de avvikande meningar som har anmälts tidigare.

Anf. 66 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag noterar Vänsterpartiets och Sverigedemokraternas avvikande meningar. Jag kommer att lämna över Eskil Erlandssons och Karin Enströms frågor till kabinettssekreteraren för besvarande. Då har jag kvar Moderaternas fråga om Efsi och KD:s fråga om ungdomen och den sociala pelaren.

När det gäller Efsi kan vi se att det i Sverige hittills är tio projekt som har godkänts. De har fått lån på närmare 4 miljarder kronor. Fem av projekten gällde utlåning till små och medelstora företag.

Vi kan konstatera att det finns en del positiva erfarenheter av Efsi. Både kommissionens och Europeiska investeringsbankens utvärderingar tyder på att Efsi har fungerat väl. Det är många medlemsländer som uttrycker sig positivt när det gäller genomförandet av Efsi. Den oberoende utvärderingen pekar på att det finns behov av att öka tillgången till kapital för investeringar som har hög risk. Mot denna bakgrund – positiva

utvärderingar, att det gått mycket pengar till Sverige – tycker regeringen att vi ska acceptera beslutet om en förlängning till 2020, med hänsyn till förbättringarna.

Désirée Pethrus fråga om ungdomar gällde specifikt den sociala pelaren. Den aspekten kommer inte att tas upp, utan det handlar mer om sysselsättningsinitiativet, den europeiska solidaritetskåren och de förslag som ligger.

Därmed lämnar jag över ordet till kabinettssekreteraren.

Anf. 67 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

När det gäller sanktioner mot Ryssland är regeringen mycket tydlig i alla sammanhang för att vi själva ska sätta tryck och för att få med oss andra på att sätta tryck mot Ryssland när det gäller Syrien och att efterleva Minsköverenskommelsen>>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

>>> ***Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Låt mig också kort ta upp EU–Nato-samarbetet. Det innehåller väldigt viktiga frågor som är angelägna för oss och många andra, som hur vi ska motverka cyber- och hybridhot. Jag vill också understryka att det inte handlar om att EU ska dubblera Nato eller att Nato ska dubblera EU, utan det är olika typer av insatser och roller som respektive organisation har. EU-fördraget gäller naturligtvis, det vill säga att ländernas olika säkerhetspolitiska doktriner och val, i vårt fall den militära alliansfriheten, inte förändras av samarbetet.

Anf. 68 FREDRIK SCHULTE (M):

Jag har en följdfråga angående Efsi. Vi har tidigare här i nämnden varit ganska överens om att Efsi inte är något som Sverige egentligen skulle önska, men vi har accepterat det mot bakgrund av att det varit viktigt för våra naturliga samarbetspartner, åtminstone tidigare – inte minst Tyskland. Innebär de lovord vi nu får höra från ministerns sida att Sveriges regering har bytt inställning och nu välkomnar Efsi som något i grunden positivt?

Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S):

Beslutet om förlängningen togs ju av Ekofin. Det är alltså klart. Det vi ser är dock att eftersom det har skett förbättringar i förordningen och eftersom detta har utnyttjats i Sverige med 4 miljarder till kapital för både små och medelstora företag och för annat tycker vi att man kan acceptera en förlängning. Det har visat sig mer positivt än vi trodde från början.

Från början hade vi en mer skeptiskt inställning, men på grund av de förbättringar som har gjorts och att man har använt det i Sverige tycker vi att vi kan acceptera en förlängning. Ekofin har redan fattat beslutet.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Med notering om här anmälda avvikande meningar och sedan tidigare anmälda avvikande meningar inom relevanta sakområden konstaterar jag att det finns majoritet för regeringens här redovisade inriktning för dagordningspunkten, som handlar om förberedelserna för Europeiska rådet.

Vi återkommer i en överläggning med statsministern inför Europeiska rådet i nästa vecka. Vi tackar också kabinettssekreteraren för deltagandet.

§ 3 Statsrådet Ann Linde
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 13 december 2016

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 8 som handlar om det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning.

Jag vill bara skicka med en formfråga. Jag har uppfattat att det ändå blir någon form av beslut eftersom det ska fattas beslut om den deklaration som har kommit. Det är bra om det blir tydliggjort att det är en beslutspunkt i den delen.

Anf. 72 Statsrådet ANN LINDE (S):

Under den här punkten finns det två frågor, dels den gemensamma deklarationen, dels genomförandet av den. Jag tar upp båda samtidigt.

När det gäller den gemensamma deklarationen är det tänkt att medlemsstaterna ska anta den som ett övergripande mål och prioriterade lagstiftningsakter för EU under det kommande året.

Deklarationen har redan fått ett brett stöd i Coreper, och vi förutser ingen större diskussion på rådsmötet. Antagandet av deklarationen sker i enlighet med det nya interinstitutionella avtalet för bättre lagstiftning. Där anges att de tre institutionerna rådet, Europaparlamentet och kommissionen vid årets slut ska underteckna en gemensam deklaration.

Deklarationen är ett politiskt dokument och inte rättsligt bindande för institutionerna. Den bygger framför allt på kommissionens arbetsprogram för nästa år, våra diskussioner i rådet om arbetsprogrammet och Europaparlamentets prioriteringar.

Regeringen kan i stort välkomna inriktningen på den gemensamma deklarationen. Särskilt välkommet är att den sociala dimensionen, den digitala inre marknaden samt energi- och klimatfrågor lyfts fram. Det är också glädjande att texten om migration trycker på betydelsen av ansvar och solidaritet.

Regeringen saknar prioriteringar för miljöpolitiken. Vi är också fortsatt kritiska till modernisering av handelspolitiska skyddsåtgärder. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att dessa två frågor och andra sakfrågor i arbetsprogrammet får ett innehåll som ligger i linje med den svenska positionen.

Deklarationen är framförhandlad så att alla 28 medlemsstater, Europaparlamentet och kommissionen ska kunna ställa sig bakom den. Precis som i alla förhandlingar är det ett givande och ett tagande. Det är viktigt att kunna kompromissa för att man ska få gehör för sina egna prioriteringar.

Regeringen kan därmed ge stöd till den föreslagna deklarationen, och jag hoppas att nämnden kan ställa sig bakom detta stöd.

När det sedan gäller själva genomförandet – den andra delen i diskussionen om det interinstitutionella avtalet – ska ordförandeskapet kort informera om de steg som har tagits och som planeras vid genomförandet av det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning.

Informationen förväntas fokusera på genomförandet av den del av avtalet som rör förhandlingarna om internationella avtal. De tre institutionerna har haft ett första möte på tjänstepersonsnivå, och rådet företräds där av det slovakiska ordförandeskapet.

Anf. 73 MARIA PLASS (M):

Fru ordförande! Tack för föredragningen! I går när jag läste dessa texter blev jag lite förvirrad inför vilka texter som var aktuella. De har förekommit både den 10 november och den 16 september. Vid ett tillfälle då hade vi en avvikande mening.

Jag är glad och tacksam över att vi som ett sent inkommet material fick en ny text med en ståndpunkt. Det var bra att vi fick materialet innan mötet.

Jag håller med om det som står under den svenska ståndpunkten, och jag vill också påpeka att vi har absolut ingenting emot den sociala dimensionen. Precis som tidigare har sagts har vi haft avvikande mening också om de sociala pelarna.

Men jag utgår ifrån att regeringen återkommer i sakfrågorna när det blir aktuellt.

Anf. 74 EMMA WALLRUP (V):

Jag vill också betona vikten av att ha med miljöfrågorna, särskilt nu när vi ser tecken på att ekosystemen börjar reagera kraftigare än vad forskarna hade trott. Temperaturen är 20 grader högre än normalt på Arktis. Vi ser också andra tendenser på att tidiga eskaleringsmekanismer sätter i gång. Då är det viktigt att man inom EU höjer debattnivån när det gäller klimatfrågorna och trycker på i alla sammanhang för att ta tag i nya samlingar beroende på det ännu mer akuta läget. Jag ville bara lyfta fram det.

Anf. 75 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag kan försäkra Maria Plass om att vi kommer att återkomma till de specifika sakfrågorna.

Till Vänsterpartiet vill jag säga att vi håller helt med, men vi har inte fått med allt som vi ville ha med. I frågorna om miljö och modernisering av handelspolitiska skyddsåtgärder – som de kallas, jag tycker inte att det är en modernisering, utan det är föråldring, men det heter så på EU-språket – har vi inte kommit så långt som vi har velat. Man vi tycker ändå att man kan godkänna avtalet som det är.

Men jag kan försäkra ledamöterna om att vi fortsätter att driva de här frågorna, inte bara i det här sammanhanget utan också i andra sammanhang. Jag har ingen annan uppfattning.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt och inriktning, så att det finns utrymme för eventuell diskussion.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Europeiska planeringsterminen 2017. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 77 Statsrådet ANN LINDE (S):

Kommissionen förväntas vid mötet att presentera den årliga tillväxtöversikten som publicerades den 16 november. Samråd med nämnden om tillväxtöversikten har redan ägt rum inför diskussionerna i Epsco och Ekofin denna vecka.

Tillväxtöversikten innehåller kommissionens förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken inom EU för de kommande tolv månaderna. Prioriteringarna är i linje med rapporterna från de två föregående åren. Regeringen kan på ett övergripande plan ställa sig bakom dessa.

Ökade investeringar, fullföljande av strukturella reformer och säkerställandet av en ansvarsfull finanspolitik är avgörande för att befästa återhämtningen i Europas ekonomier.

Det är positivt att årets tillväxtöversikt har tydligt fokus på sociala frågor och sysselsättningsfrågor och lyfter fram kopplingen mellan social rättvisa och tillväxt. Samtidigt är det viktigt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna rörande den ekonomiska politiken, sysselsättningspolitiken och sociala frågor även fortsättningsvis respekteras.

Anf. 78 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag hänvisar till våra tidigare avvikande meningar på området.

Anf. 79 MARIA PLASS (M):

Vi har ingen avvikande mening. Men vi förutsätter att regeringens ståndpunkt beträffande stabilitets- och tillväxtpakten gäller och att EU-länderna ska bedriva en ansvarsfull finanspolitik. Det är ett medskick.

Anf. 80 Statsrådet ANN LINDE (S):

Ja, vi uppfattar att det är på det sättet. Jag noterar att Sverigedemokraterna håller fast vid sin avvikande mening.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Med detta kan vi konstatera att nämnden ställer sig bakom den redovisade inriktningen från regeringen på den här dagordningspunkten med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Finns det något att säga under Övriga frågor?

Anf. 82 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, det finns ingenting.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Då får vi tacka EU-ministern och önska lycka till på rådsmötet.

Vi önskar också en god jul och trevlig helg, eftersom du nog inte återkommer till nämnden på något mer samråd före jul.

Anf. 84 Statsrådet ANN LINDE (S):

Tack så mycket. Jag tackar nämndens ledamöter för frågor och kommentarer och önskar er även en god jul.

§ 4 Jordbruk och fiske
Statsrådet Sven-Erik Bucht
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14–15 november 2016
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 12–13 december 2016

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar vi lantbruksminister Sven-Erik Bucht till EU-nämndens möte inför information och samråd med jordbruksministrarnas och fiskeministrarnas rådsmöte nästa vecka.

Vi börjar som vanligt med återrapport från tidigare möten, om ministern har något att anföra utöver de skriftliga handlingarna.

Anf. 86 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag är givetvis beredd att svara på frågor, men jag vill ändå säga några ord om djurtransporter. Det har ju min företrädare, Eskil Erlandsson, jobbat väldigt föredömligt med tidigare. Vi i Sverige har bevakat detta, och vi har fått ett mycket bra stöd. Fler och fler länder börjar förstå att detta är helt oacceptabelt.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går in på dagordningspunkt 4 om fiskefrågor.

Anf. 88 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Den huvudsakliga fiskefrågan på rådsmötet är en politisk överenskommelse om nästa års fiskemöjligheter för Västerhavet där Sverige har kvoter i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt. Förordningen omfattar dels de fiskemöjligheter som vi beslutar om internt, dels de som avtalas i samråd med tredjeländer.

Kommissionens förslag följer de målsättningar och principer som finns i den gemensamma fiskeripolitiken och som kommissionen har presenterat i sitt årliga policymeddelande. Detta innebär bland att fiskemöjligheterna ska fastställas i enlighet med maximal hållbar avkastning, MSY, senast 2020 och att EU ska införa landningsskyldighet för alla kvoterade arter senast 2019.

Generellt ger nu Ices råd om total fångster för alla bestånd. Frågan om kvoterna i Västerhavet var föremål för överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet i går.

Regeringen har för avsikt att vid rådsmötet verka för en slutlig överenskommelse i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Det innebär att det är angeläget att nå mål om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximal hållbar avkastning, att reformens mål om landningsskyldighet möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen utgör grunden för besluten.

Anf. 89 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för föredragningen!

Tidigare år har det ju varit ganska svåra överläggningar med Island och ibland också med Färöarna. Det har till och med varit år då avtal inte har kunnat slutas med dessa länder. Det har förts diskussioner även om sanktioner gentemot Island därför att EU inte har lyckats att sluta något avtal.

Hur är det i år? Har EU något avtal eller någon överenskommelse med Island som gäller de vatten där vi båda har fiskemöjligheter?

Anf. 90 EMMA WALLRUP (V):

Vänsterpartiet stöder regeringens ståndpunkt. Men det kommer att bli förhandling; om ministern skulle behöva avvika väsentligen från det här mandatet skulle vi vilja att ministern återkommer till EU-nämnden, genom telefonmöte eller liknande, för att vi ska kunna ta ny ställning.

Anf. 91 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Kustförhandlingen mellan EU, Norge, Island, Färöarna och Ryska federationen om makrill, blåvitling och atlantoskandisk sill innebär att parterna, till skillnad från förra året, är eniga om totala TAC för blåvitling och atlantoskandisk sill i enlighet med MSY och förvaltningsstrategin för sill.

När det gäller det som Emma tar upp är det kommissionens förslag som är vår utgångspunkt, men vi vet att det kommer att bli förhandlingar. Det är därför oerhört viktigt för Sverige att vara spelbar och att kunna driva förhandlingarna till bästa möjliga utfall.

Det är fiskeripolitikens målsättningar som ligger till grund för det jobb vi gör. Vi måste gå mot MSY-målen. Vi måste gå mot landningsskyldighet.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Med det finner jag att nämndens ledamöter har gett stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Förslag till rådets förordning om fastställande för år 2017 av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd i Svarta havet.

Anf. 93 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Förordningen om fiskemöjligheter för Svarta havet avser nationella kvoter för piggvar och skarpsill för Bulgarien och Rumänien. Förslaget grundas på den vetenskapliga rådgivningen från Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet och innebär oförändrade nivåer för piggvar och skarpsill.

Regeringen har inga invändningar mot kommissionens förslag.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till jordbruksområdet och dagordningspunkt 6, Utkast till rådets slutsatser om förstärkning av jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan och bekämpning av illojala handelsmetoder.

Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

På rådet kommer ordförandeskapet att presentera ett förslag till rådsslutsatser angående lantbrukarnas ställning i livsmedelskedjan samt om så kallade otillbörliga eller illojala affärsmetoder. Förslaget kommer att fokuseras på hur lantbrukets förhandlingsposition i kedjan kan stärkas samt hur otillbörliga affärsmetoder bör undvikas.

Regeringen välkomnar diskussionen och anser att lantbrukets ställning kan stärkas genom satsningar på bland annat forskning och innovation, fortsatt arbete med regelförenkling, ökat producentsamarbete samt förbättrad tillgång till terminshandel.

När det gäller otillbörliga affärsmetoder vet vi att Europaparlamentet och många medlemsstater förespråkar ny EU-lagstiftning på det kontraktsrättsliga området för att motverka problemet. Regeringen anser dock att eventuella problem i första hand bör lösas genom incitament till självreglering, effektivare tillsyn på nationell nivå eller utbyte av best practice mellan medlemsstaterna och relevanta myndigheter.

I förhandlingarna om förslaget till rådsslutsatser har flera artiklar tillkommit som är i linje med de svenska synpunkterna. I dessa artiklar framhålls bland annat värdet av terminshandel, producentsamarbete samt utbyte av best practice när det gäller tillämpning av befintlig lagstiftning.

Inför rådsmötet är frågan om ny EU-lagstiftning dock fortfarande olöst. Regeringen är skeptisk till rådsslutsatser som uppmanar till ny EU-lagstiftning. Regeringen är dock öppen för att lagstiftningen nämns i slutsatserna under förutsättning att det samtidigt görs tydligt att eventuella lagstiftningsinitiativ måste föregås av en konsekvensutredning. Denna ska bland annat beakta fungerande lagstiftning på nationell nivå, subsidiaritetsprincipen och EU:s konkurrenslagstiftning.

Sent i går kväll kom nya skrivningar. Jag utgår från att ni också har fått ta del av dem. Vi måste titta vidare på dem innan vi kan ta ställning. Men utgångspunkten för hantering av det här är det som redovisades inledningsvis.

Anf. 96 ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag tror inte att det finns någon delad uppfattning i nämnden om regeringens ståndpunkt så här långt. Men om det ska bli rådsslutsatser förutsätter det enighet, och jag vet att det finns riktningar i rådet åt båda håll. Jag vill uppmana statsrådet att återkomma därest det blir tal om rådsslutsatser, ifall något förändras och det går emot den svenska riktningen.

Jag vill samtidigt uppmana statsrådet att vara öppen för att till exempel titta vidare på det brittiska förslaget. Om jag gör en svensk översättning av det skulle en ombudsmannafunktion kunna hjälpa den enskilda, lilla bonden eller företagaren gentemot den stora grossisten eller förädlingsföretagaren i nästa led.

Anf. 97 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ordförande! Jag håller med Eskil Erlandsson om att det nog inte är sista gången vi ser det här ärendet.

Jag vill fylla på och önska lycka till. Jag hoppas att regeringen har framgång, framför allt när det gäller det kontraktsrättsliga, givet att det finns stor splittring såväl mellan medlemsstater som i kommissionen.

Rent generellt vore det här fel väg framåt för Sverige. Vi har redan en fungerande process för hur det här ska gå till, med konkurrensverk och liknande.

Anf. 98 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Det är inte säkert att det blir några rådsslutsatser när det gäller det här.

Vi måste analysera det som kom sent i går kväll. Men utgångspunkten är att vi är preliminärt skeptiska.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Om det skulle komma till ett läge som innebär rådsslutsatser som går emot den ståndpunkt som regeringen ger uttryck för här får man återkomma. Det är som sagt aldrig lätt att veta.

Utifrån den diskussion och information vi har fått här kan jag i alla fall konstatera att det finns stöd i nämnden för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till nästa punkt på dagordningen nr 7, Jordbruk och klimatförändring.

Anf. 100 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! I juli presenterade kommissionen två förslag till förordningar som kommer att bidra till uppfyllelse av EU:s klimatmål och genomförande av Parisavtalet. Den så kallade ansvarsfördelningen, ESR, berör de sektorer som inte ingår i EU-systemet för handel med utsläppsrätter.

Det andra förslaget handlar om inkluderande av utsläpp och upptag från skogsbruk och annan markanvändning, LULUCF. Förhandlingarna har precis inletts i rådet. En första debatt i miljörådet ägde rum den 17 oktober. Inför miljörådet presenterade klimatministern de båda förordningsförslagen och regeringens syn på förslagen.

Förslagen kommer nu att debatteras även i jordbruksrådet, men utifrån jordbrukets och skogsbrukets specifika förutsättningar och påverkan av lagförslaget. Jag kommer därför att begränsa mig till just dessa aspekter.

Regeringen menar att regelverket inte får hindra möjligheter till långsiktigt ökad och hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilsnåla material från jord- och skogsbruket eller insatser för biologisk mångfald. Regeringen betonar samtidigt att inkluderande av LULUCF måste ske på ett sådant sätt att ambitionsnivån i ramverket inte minskar.

Regeringen pekar också på vikten av robusta, rättvisande och transparenta bokföringsregler för LULUCF-sektorn, för att upprätthålla ramverkets trovärdighet. Regeringen anser att regelverket bör ge stöd till åtgärder som ger långsiktigt hög klimatnytta, där biomassa från skogen ersät-

ter fossila råvaror före åtgärder som ger bokförda utsläppsminskningar på kort sikt.

Regeringen ställer sig positiv till en gemensam process för att skapa en transparent och trovärdig process, inklusive vägledning och teknisk granskning för hur medlemsstaternas referensnivåer för skogsbruk sätts. Regeringen värnar samtidigt det nationella självbestämmandet i skogsfrågor och anser därför att kommissionen inte ska ges en bestämmande roll i förhållande till de nationella referensnivåerna för skogsbruk.

Inför diskussionen i rådet har ordförandeskapet skickat ut två frågeställningar, som har distribuerats till ledamöterna. I förhållande till den första frågan menar regeringen att förslaget relativt väl avspeglar de speciella förhållanden som gäller för jordbruket och skogsbruket. Det behöver tas hänsyn till de areella näringarna samtidigt som klimatramverkets övergripande ambitionsnivå säkerställs. Regelverket behöver i högre grad beakta olika klimatförhållanden, respektera det nationella självbestämmandet i skogsfrågor och understödja åtgärder som långsiktigt ger hög klimatnytta.

Vad gäller frågan om flexibilitet kan regeringen i nuläget stödja förslaget om begränsad flexibilitet från LULUCF till ESR. På grund av osäkerhet i LULUCF-sektorns nettoupptag välkomnar regeringen möjligheten att använda utsläppsenheter från andra sektorer för att kompensera för minskade bokförda upptag i LULUCF-sektorn.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Den här frågan hade vi uppe inför det senaste miljörådet. Om någon känner igen materian så kommer det därifrån.

Anf. 102 EMMA WALLRUP (V):

Den ökade temperaturhöjningen i Arktis, med 20 grader över normaltemperatur och andra tecken på att ekosystemen reagerar fortare på klimatförändringarna än forskarna har trott, är problematiska. Vissa sådana effekter på eskalerande klimatförändringar börjar visa sig mer nu, vilket är otäckt. Därför behöver vi ta ett nytt tag om klimatfrågan, utifrån vetenskapens nya kunskaper.

Vänsterpartiet anmäler en avvikande mening. Vi tycker att det är för osäkert att binda in i skog och sådant. Det är för osäkert att blanda ihop det med utsläppen från det fossila. Man skulle däremot behöva göra en kolbudget också utifrån den gröna växtligheten och binda in så mycket kol som möjligt. Då kan man undvika en ohållbar klimatförändringseskalering.

Det är alltså möjligt att man behöver titta på det på andra sätt och arbeta fram andra strukturer för att ta så stor kontroll som möjligt. Men just i det här sammanhanget tycker vi att det är olämpligt. Det kan missbrukas. Det är svårt att kontrollera att samma skog inte räknas flera gånger och så vidare. Det finns brister i systemet. Därför lämnar vi en avvikande mening.

Anf. 103 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Sverigedemokraterna håller fast vid att LULUCF-sektorn ska kunna användas i så hög grad som möjligt för att redovisa nettominskningen av

utsläpp av växthusgaser. Vi tycker således inte att kommissionens räknemodell är bra.

Det är annars positivt att regeringen tydliggör att skogspolitiken ska vara nationell. Hur ser regeringen på det i förhållande till hur man vill beräkna i förslaget till LULUCF-förordning? I förslaget till LULUCF-förordning framgår det utgångspunkten är att nettoupptagen i sektorn i varje medlemsstat inte får minska. Det skulle vara en stor nackdel för svensk del. Vi har ett stort upptag i dag. Om det skulle ske en förändring skulle vi inte kunna tillgodoräkna oss det stora upptaget, utan det blir just förändringen som får betydelse.

Går den här beräkningsmodellen över huvud taget att kombinera med nationell skogspolitik i dag?

Anf. 104 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

När det gäller frågan om det nationella är vi väldigt tydliga. Vi försöker också skapa nätverk med andra länder i den frågan. Det går framåt. Fler och fler länder ser det på det sättet.

När det gäller beräkningsmetoderna kanske ämnesrådet Hans Nilsagård kan kommentera dem.

Anf. 105 Ämnesrådet HANS NILSAGÅRD:

Jag har några korta punkter om beräkningsmodellen i förslaget.

Man hänvisar mycket riktigt till att nettoupptaget inte får minska. Det är det som styr bokföringen. Det är precis det som gäller med nuvarande regler i Kyotoprotokollets andra period. Det är det regelverket Sverige och alla andra parter verkar under. Vi har en referensnivå, som vi själva har räknat fram, som vi bokför efter för varje år. Det är alltså inget nytt i det här förslaget jämfört med vad vi har haft tidigare.

Egentligen kan man stanna där. Men jag kan tillägga att det också är viktigt att ha en modell där man inte jämför äpplen och päron. Vi bygger en stor del av vår klimatpolitik på att använda bioenergi för att ersätta fossila bränslen. Det är viktigt för Sverige och den svenska modellen att vi på ett trovärdigt sätt kan visa att det leder till minskad koldioxid i atmosfären. Det är alltså en existerande ansats som är väl använd och väl accepterad av Sverige och andra länder.

Sedan kan vi komma tillbaka till de specifika kriterier som ska användas till att beräkna referensnivån. Där skiljer sig kommissionens förslag från hur vi gör i dag. Dessa kriterier kommer man att förhandla om, och där har Sverige också flaggat för att det finns otydligheter som måste klargöras.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Ämnesrådet är väl den som kan kallas för Mr LULUCF i departementskretsar. Det finns ingen som kan förklara regelverket bättre, vad jag vet sedan tidigare.

Jag konstaterar med notering av två oliklydande avvikande meningar, dels från Sverigedemokraterna, dels från Vänsterpartiet, att det finns stöd för den av regeringen redovisade inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ekologisk produktion. I en handling som kom ut i går kväll tydliggjordes att detta ska vara en lägesrapport på rådet.

Anf. 107 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru ordförande! Det slovakiska ordförandeskapet har in i det sista haft som målsättning att nå en politisk överenskommelse vid ministerrådet den 12 december. Det har in i det sista varit oklart om det skulle bli en överenskommelse vid rådet.

Vi fick ny information från Bryssel sent i går kväll efter det att vi hade träffat miljö- och jordbruksutskottet. Ordföranden har nu i ett dokument inför rådet bekräftat att man endast avser att presentera en lägesrapport på måndag. Det är alltså ett helt nytt läge inför måndagens möte, vilket gör att regeringen enbart kommer att notera.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså en informationspunkt på mötet. Vi vet att det fördes viss diskussion i miljö- och jordbruksutskottet tidigare, och den har väl ministern tagit med sig. Men här blir det bara frågor om informationspunkten.

Anf. 109 GUNILLA NORDGREN (M):

Ordförande! Tack för föredragningen! Som statsrådet sa förde vi en diskussion i går där vi gjorde ett särskilt yttrande. Men eftersom detta nu bara är en informationspunkt eller en lägesrapport lägger vi naturligtvis inte in något annat.

Vår synpunkt i utskottet var att vi delar regeringens ståndpunkt i de sakfrågor som behandlas. Vår syn är dock att det i första hand bör vara efterfrågan på produkterna på marknaden, och inte politiken, som ska styra förhållandet mellan olika produktionsmetoder. Det var detta vi diskuterade i går. Vi ville ändra de inledande meningarna till att handla om att vi gärna ser en fortsatt utveckling för den ekologiska produktionen, men vi ville ha med något om neutraliteten.

Eftersom det nu bara handlar om en lägesrapport vill jag framföra att det var dessa diskussioner vi hade i miljö- och jordbruksutskottet i går.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Då har nämnden också fått höra lite om diskussionerna i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 111 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ordförande! Vi fick en sent inkommen handling också vad gäller en överenskommelse gällande växthus och ekologisk odling i växthus. Har regeringen hunnit analysera den och om detta skulle påverka någonting vad gäller det svenska odlandet av frukt och grönt i växthus? Eller är det ingen förändring för oss?

Anf. 112 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Det finns inget slutligt förslag om det. Vi verkar för att man ska kunna ha odling i sådana bäddar.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Av kända skäl kan det behövas växthus i delar av Europa.

Jag tackar för informationen och konstaterar att vi får återkomma vid återrapporten om det var någon annan information än den som förutspåddes som gavs.

Vill ministern anföra något när det gäller övriga frågor?

Anf. 114 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Nej, men jag är beredd att svara på frågor om det finns några.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Då det inte finns några fler frågor önskar vi ministern lycka till på ministermötet och önskar en trevlig julhelg därefter eftersom ni inte återkommer hit till nämnden innan dess.

Anf. 116 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Tack detsamma till fru ordförande och ledamöterna!

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor 1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN 1
Anf. 2 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN 1
Anf. 4 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 1
Anf. 5 KARIN ENSTRÖM (M) 2
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD) 3
Anf. 7 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN 3
Anf. 9 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 3
Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 4
Anf. 11 BIRGITTA OHLSSON (L) 5
Anf. 12 KARIN ENSTRÖM (M) 5
Anf. 13 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 6
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 6
Anf. 15 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN 7
Anf. 17 KARIN ENSTRÖM (M) 7
Anf. 18 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN 7
Anf. 20 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 7
Anf. 21 BIRGITTA OHLSSON (L) 8
Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 8
Anf. 23 EMMA WALLRUP (V) 9
Anf. 24 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 9
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) 10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN 10
Anf. 27 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN 10
§ 2 Allmänna frågor 11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S) 11
Anf. 31 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 32 Statsrådet ANN LINDE (S) 11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 34 Statsrådet ANN LINDE (S) 11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S) 11
Anf. 37 ESKIL ERLANDSSON (C) 12
Anf. 38 FREDRIK SCHULTE (M) 12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN 12
Anf. 40 BÖRJE VESTLUND (S) 12
Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S) 12
Anf. 42 ORDFÖRANDEN 13
Anf. 43 Statsrådet ANN LINDE (S) 13
Anf. 44 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER 13
Anf. 45 ESKIL ERLANDSSON (C) 14
Anf. 46 JOHNNY SKALIN (SD) 14
Anf. 47 KARIN ENSTRÖM (M) 15

Anf. 48 EMMA WALLRUP (V) ... 15
Anf. 49 BIRGITTA OHLSSON (L) ... 16
Anf. 50 JOHAN BÜSER (S) ... 16
Anf. 51 MARIE GRANLUND (S) ... 16
Anf. 52 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) ... 16
Anf. 53 LAWEN REDAR (S) ... 17
Anf. 54 BIRGITTA OHLSSON (L) ... 17
Anf. 55 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER ... 17
Anf. 56 ORDFÖRANDEN ... 18
Anf. 57 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 19
Anf. 58 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER ... 20
Anf. 59 MARIA PLASS (M) ... 21
Anf. 60 ESKIL ERLANDSSON (C) ... 21
Anf. 61 EMMA WALLRUP (V) ... 21
Anf. 62 JOHNNY SKALIN (SD) ... 21
Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) ... 21
Anf. 64 KARIN ENSTRÖM (M) ... 22
Anf. 65 ORDFÖRANDEN ... 22
Anf. 66 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 22
Anf. 67 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER ... 22
Anf. 68 FREDRIK SCHULTE (M) ... 23
Anf. 69 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 23
Anf. 70 ORDFÖRANDEN ... 23
§ 3 Statsrådet Ann Linde ... 24
Anf. 71 ORDFÖRANDEN ... 24
Anf. 72 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 24
Anf. 73 MARIA PLASS (M) ... 25
Anf. 74 EMMA WALLRUP (V) ... 25
Anf. 75 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 25
Anf. 76 ORDFÖRANDEN ... 25
Anf. 77 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 25
Anf. 78 JOHNNY SKALIN (SD) ... 26
Anf. 79 MARIA PLASS (M) ... 26
Anf. 80 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 26
Anf. 81 ORDFÖRANDEN ... 26
Anf. 82 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 26
Anf. 83 ORDFÖRANDEN ... 26
Anf. 84 Statsrådet ANN LINDE (S) ... 26
§ 4 Jordbruk och fiske ... 27
Anf. 85 ORDFÖRANDEN ... 27
Anf. 86 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) ... 27
Anf. 87 ORDFÖRANDEN ... 27
Anf. 88 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) ... 27
Anf. 89 ESKIL ERLANDSSON (C) ... 28
Anf. 90 EMMA WALLRUP (V) ... 28
Anf. 91 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) ... 28
Anf. 92 ORDFÖRANDEN ... 28
Anf. 93 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) ... 28
Anf. 94 ORDFÖRANDEN ... 28
Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) ... 29
Anf. 96 ESKIL ERLANDSSON (C) ... 29

Anf. 97 JESPER SKALBERG KARLSSON (M) 29
Anf. 98 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 30
Anf. 99 ORDFÖRANDEN 30
Anf. 100 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 30
Anf. 101 ORDFÖRANDEN 31
Anf. 102 EMMA WALLRUP (V) 31
Anf. 103 MARTIN KINNUNEN (SD) 31
Anf. 104 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 32
Anf. 105 Ämnesrådet HANS NILSAGÅRD 32
Anf. 106 ORDFÖRANDEN 32
Anf. 107 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 32
Anf. 108 ORDFÖRANDEN 33
Anf. 109 GUNILLA NORDGREN (M) 33
Anf. 110 ORDFÖRANDEN 33
Anf. 111 JESPER SKALBERG KARLSSON (M) 33
Anf. 112 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 33
Anf. 113 ORDFÖRANDEN 33
Anf. 114 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 33
Anf. 115 ORDFÖRANDEN 34
Anf. 116 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S) 34